

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 08.08.2016.
Sayı: 1090

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesi Hakkında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun teklifim ve gerekçesi ektedir. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av.Dr. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	-Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	16 Ağustos 2015	E.No: 2/1341		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
		R.T.	R.D.	
TBMM BAŞKANI				

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
08	Ağustos 2016
Numara:	

TBMM	
GENEL EVRAK	
08	Ağustos 2016
No:	68531

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi hasta mahpusların infazlarının ertelenmesine ilişkin düzenleme 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesinde düzenlenmiştir.

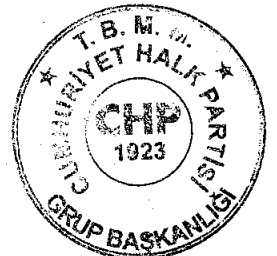
Bu maddeye göre :

“(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının mahkumlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkumun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkumun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkûmun tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkûmun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkûmun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde birer yıllık dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak incelettilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkûmun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.

(6) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkra belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.”

Bu madde akıl hastalığına tutulanların serbest bırakılmasını düzenlememesi ve hastalığından kaynaklı olarak yaşamı tehlike altında olan mahpusların durumlarına uygun rapor almaları ve kararlara karşı itirazda bulunmalarında güçlükler çıkarması nedeniyle eleştirilmektedir.

Madde tutuklu ve hükümlü ayrımı yapması bakımından da ayrımcıdır. Hükümlülere tanınan hakların tutuklulara tanınmamasında kamusal bir menfaat, eşitlik ve adalet bulunmamaktadır.

Birçok hasta mahpus, Adli Tıp Kurumu'nca düzenlenen "cezaevinde kalabilir" raporlarının ardından kısa bir süre sonra yaşamlarını kaybetmektedir. Adli Tıp Kurumuna göre aslında hiçbir hasta mahpusun infazının ertelenmesi mümkün değildir, zira kurum mahpusların hastane şartlarında gerekli tüm tedavi koşullarına sahip olduğunu ileri sürmekte, mahpusluk koşullarının yarattığı tedavi engellerini dikkate almamaktadır. Bu nedenle sürekli olarak tartışma konusu yapılan Adli Tıp Kurumu'nun bu konuda karar verici olmaktan çıkarılması zorunlu hale gelmiştir.

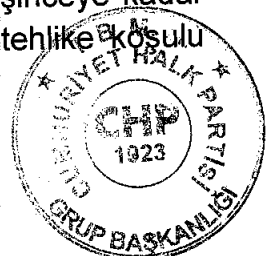
Madde mevcut haliyle akıl hastalarının yine mahpusluk koşulları altında yüksek güvenli ve sağlık kurumlarında tutulmalarını öngörmektedir. Halbuki akıl hastası birisinin mahpusluk koşulları altında olması ne kamusal bir yarar sağlamakta ne de suçun önlenmesi, suçlunun suçtan uzak tutulması ve caydırılması sonuçlarını doğurmaktadır. Bu nedenle maddenin 1. fıkrasının, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 399. maddesinde savunulan anlayışa uygun olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası da 5275 sayılı yasanın gerekçesinde de ifade edildiği gibi hayati tehlike altında olan ve tedavisi uzun sürecek hasta mahpusların infazlarını tartışmaya mahal vermeksizin erteleyecek şekilde düzenlenmelidir.

Maddenin üçüncü fıkrası infaz erteleme kararlarının Adli Tıp Kurumunca verileceğini hüküm altına almıştır. Ancak Adli Tıp Kurumuna göre hemen hiçbir hasta mahpusun infazının ertelenmesi mümkün değildir, zira kuruma göre mahpus hastanede yeterli tedavi ve bakım imkanına sahip olup tahliyesi halinde durum değişmeyecektir.

Adli Tıp Kurumu özgür bir ortamda bulunmanın hastalıkların tedavisi üzerindeki olumlu etkisini hiç görmemekte, infazı ertelenmiş mahpusların alternatif tedavi yollarını kullanabileceğini, tahliyeleri nedeniyle bağışıklık sistemi güçlenen mahpusların yaşama daha güçlü sarılabileceği dikkate almamaktadır. Bu nedenle Adli Tıp Kurumu'nun karar verici bir konumdan çıkarılması gerekmektedir.

Maddenin 6. Fıkrası "maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir." demektedir. Bu fıkrada daha önce ağır ve somut tehlike koşulu

bulunmamaktaydı. Uygulamadaki olumsuzluklar ve yürüyemeyen, konuşamayan, bilinci kapalı hastalar dahil olmak üzere hemen her başvuruda toplum güvenliği bakımından bir tehlike bulun adli görevliler nedeniyle bu koşul maddeye 6545 sayılı Kanunun 79 uncu maddesiyle eklendi. Ancak buna rağmen uygulamada olumsuzluklar görülmekte ve toplum güvenliği bakımından tehlikelilik hali ileri sürülerek ağır hastaların tahliyeleri engellenmektedir. Tek başına yaşamını idame ettiremeyen kişilerin toplum için tehlike oluşturmayacağı gerçeği nedeniyle bu koşulun kaldırılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ:

Madde 1 Akıl hastalığına tutulan bir mahpusun cezaevinde tutulmasında hiçbir kamusal yarar bulunmamaktadır. Bu mahpuslar akıl sağlıkları yerinde olmadığından dolayı işledikleri suçun ve cezanın anlamını değerlendirme olanağından mahrumdurlar. 1412 sayılı CMUK'un 399. maddesinde "Akıl hastalığına tutulan mahkumlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı iyileştikten sonraya bırakılır" şeklinde bir hüküm bulunmaktaydı. Bu maddenin, cezası kesinleşmeyen tutuklular için de genişletilerek yeniden yürürlüğe konulmasında hukuk ve adalet ilkeleri açısından yarar bulunmaktadır.

Madde değişikliği ile hükümlü ve tutuklu arasındaki ayrımcılık da kaldırılmış olacak, aynı haklardan tutuklular da faydalanmış olacaklardır.

Karar vermede infaz hakimleri ve tutukluluk halinde kovuşturmayı yürüten mahkemeler yetkili olacaktır.

Madde 2- Değişiklik ile tutuklu ve hükümlüler arasında fark kaldırılmıştır. Hayat için kesin tehlike hali olarak söz konusu hastalığın tedavisi imkanlarının kısıtlanması belirtilmiş, diğer olumsuz etkenler denilerek mahpusun yaşamını tehlikeye sokabilecek (özgürlük kısıtlılığı nedeniyle bağışıklık sisteminin zarar görmesi, psikolojik sorunlar nedeniyle yaşamla bağın azalması vb.) çeşitli faktörlerin dikkate alınmasının önü açılmıştır.

Mahpusluk durumu hasta mahpusların farklı hastanelerde, sağlık birimlerinde farklı tedavi olanaklarına ulaşmasını engellemektedir. Cezaevi idaresi tarafından tespit edilen hastanelerin iyi olanaklara sahip olduğu söylene de her zaman daha iyi imkanlara ulaşmanın mümkün olabileceği bir gerçektir. Bu nedenle hasta mahpuslar hastanelerde tedavi altına alınsa bile bu durum her zaman en uygun tedavinin sağlandığı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle ağır hasta mahpuslar için mahpusluk koşullarının ortadan kaldırılması çoğu zaman büyük önem arz etmektedir.

Aynı şekilde hiç şüphesiz ağır ve hayati risk altında bulunan bir hastanın cezaevinde tutulması onun bağışıklık sistemini, psikolojik ve fiziksel olarak yaşamla arasındaki bağı zayıflatmaktadır. Bu da cezaevlerindeki ölümleri çoğaltan önemli faktörler arasında bulunmaktadır. Değişiklikle ağır hasta mahpusların özgürlüğe kavuşmaları ve bu nedenle sağlanacak moralle iyileşme süreçlerinin hızlandırılması, iyileşme olanaklarının yakalanması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Maddeyle infaza veya tutukluluğa ara verme yönünde rapor düzenleme yetkisi tam teşekküllü üniversite hastanelerine verilmiştir. Yürütmeye bağlılığı ve infaz erteleme kararları sürekli olarak eleştiri ve tartışma konusu Adli Tıp Kurumu mekanizmadan çıkartılarak objektiflik ve tarafsızlıkla ilgili tartışmaların önüne geçilmek istenmiştir. Başvurulan bir hastaneden olumlu sonuç alamayan mahpus ya da temsilcilerinin aynı statüdeki en yakın diğer hastaneye itiraz olanağı tanınmıştır.

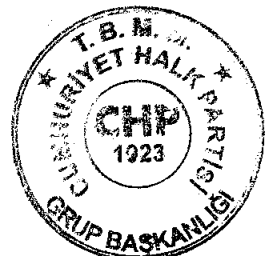
Madde ile tutuklu ve hükümlüler açısından ayırım kaldırılmış, tutuklu ve hükümlülerin sahip oldukları hak ve yükümlülükler belirtilmiştir.

Madde 4- Maddeyle, aralarında bir eşitsizliğin yaratılmasının haklı bir gerekçesi olmadığı tutuklu ve hükümlü ayırımı kaldırılmaktadır. Böylece hukuka ve adalet ilkelerine aykırı bir şekilde sürdürülen tutuklular aleyhindeki eşitsizlik sona erdirilmektedir.

Ayrıca bilincini yitirmiş bir hasta mahpusun tahliyesinde bile, "ailesi ve yakınları taşkınlık yapabilir" türünden gerekçelerle toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike bulunmasının engellenmesi için toplum güvenliği koşulu kaldırılmıştır. Böylece bu koşulun kötüye kullanılması engellenmiş olacak, tek başına yaşamını sürdüremeyecek, kendisine fayda sağlayamayacak kadar hasta olan birinin toplum için zarar ve tehlike oluşturmayacağı gerçeği kabul edilmiş olacaktır.

Madde 5 – Yürürlük maddesidir.

Madde 6 – Yürütme maddesidir.

**5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16.
Maddesi Hakkında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.**

Madde 1- 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Akıl hastalığına tutulan hükümlüler hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı infaz hakimliği tarafından iyileştikten sonraya bırakılır. Tutuklu yargılanan sanıklar da dosyanın görüldüğü mahkeme tarafından tahliye edilir. Akıl hastalığının, niteliği itibariyle, toplum için tehlike arzemesi halinde bu kişiler yüksek güvenli sağlık kurumlarında tedaviye alınacağı gibi, denetimli serbestlik araçlarının kullanılmasına da karar verilebilir."

Madde 2- 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının mahkumlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile tutukluluk ve hükümlülük statüsü, tedavi imkanlarını kısıtlaması ve diğer olumsuz etkenlerden dolayı mahpusun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa hükümlünün cezasının infazı infaz hakimliği tarafından iyileşinceye kadar geri bırakılır, tutukluluk haline ise kovuşturmayı yürüten mahkeme ya da dosya ile yetkili yargı yeri tarafından son verilir."

Madde 3- 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. Maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ilk cümleden sonra gelmek üzere yeni bir cümle eklenmiştir:

"Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı tam teşekküllü üniversite hastanelerinin sağlık kurullarınca düzenlenip onaylanan rapor üzerine, hükümlü için infazın yapıldığı yer infaz hakimliğince, tutuklu için kovuşturmanın yürütüldüğü ya da dosya ile yetkili yargı yerince verilir. İnfazın ertelenmemesi ve tutukluluğun kaldırılmaması yönündeki raporlara karşı hükümlü ya da tutuklu en yakın tam teşekküllü üniversite hastanesine itirazda bulunabilir. İtiraz üzerine verilen rapora göre hareket edilir. Geri bırakma veya tutukluluğun kaldırılması kararı, hükümlü veya tahliye edilmiş sanığın tabi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Geri bırakma ve tahliye süresi içinde bulunacağı yer bırakılan mahpusun kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet

